

Întâlniri de tezaur - ediție inaugurală

Institutului Național al Patrimoniului (INP), prin structura Patrimoniul Imaterial și Cultură Tradițională, în parteneriat cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea (CJCPCT Vâlcea) a organizat pe data de 21 iunie 2022, la Biblioteca din sediul central al INP din București expoziția și atelierul practic „Întâlniri de Tezaur”.

Proiectul „Întâlniri de Tezaur” face parte din programul cultural „Revigorarea meșteșugurilor tradiționale și promovarea creativității artistice” coordonat de CS I dr. Corina Mihăescu și are drept scop promovarea deținătorilor de cunoștințe și practicantilor de tehnici de lucru tradiționale specifice meșteșugurilor populare, care prin mijloace nealterate transmit ucenicilor învățăturile moștenite prin viu grai, din generație în generație.

Evenimentul menționat anterior deschide o serie de ateliere practice ce vor fi desfășurate fie în locațiile INP, fie ale partenerilor din teritoriu, în virtutea valorificării culturale a diferitelor domenii ale artei populare, precum olăritul, prelucrarea tradițională a lemnului, realizarea măștilor tradiționale, a podoabelor etc., meșteșuguri tradiționale artistice subordonate tematicii generale „Cultura grâului - simbolistică în arta tradițională”.

Ediția inaugurală a „Întâlnirilor de Tezaur” a fost dedicată *Zilei Internaționale a lei* (24 iunie) și impulsivării la nivel național a exercitării competențelor nonformale și informale specifice realizării de port și țesături tradiționale vâlcene, prin intermediul unui reper prețios al comunității de meșteri contemporani activi, creatoarea de port popular din satul Buleta, comuna Mihăești, județul Vâlcea, d-na învățător Maria Foltea.

Meșteșugul practicat de dumneaei este unul dintre exemplele de bune practici cu prestigiu de „tezaur” pe care colectivul PICT - INP l-a studiat la nivel științific și l-a ilustrat în spirit etnologic, încă din anul 2018, în cercetarea aplicată a variatelor cămăși populare femeiești transmise și astăzi din mamă în fiică, ce îmbracă forme noi în atelierele meșteșugărești individuale ori în asociațiile familiale artisanale. Ceea ce este o consecință directă a faptului că Vâlcea este recunoscută în plan național pentru viața tradițională activă și pentru păstrarea vie și prosperă a unor meșteșuguri tradiționale, cum sunt cele ale țesutului, cusutului de port popular, brodatului etc.

Invitata de onoare este descrisă de dr. Corina Mihăescu ca fiind „o renumită creatoare populară din jud. Vâlcea, cu care noi [PICT - INP - n.a.] am colaborat de mai multe ori, pe care o cunoaștem de ani buni și despre care știm că viața ei se identifică cu arta populară și cultura tradițională prin toate activitățile și acțiunile pe care le desfășoară. (...) Maria Foltea a lucrat - la început, sub atenta supraveghere a mamei dumneaei, doamna Elena Borța, care este tot din comuna Mihăești, satul Buleta - cămăși de mare valoare, care exemplifică repertoriul simbolic, formal și ornamental al zonei din care dumneaei provine”.

Imagini de la expoziția și atelierul practic „Întâlniri de Tezaur”, 21 iunie 2022, sediul central al INP din București, Bibliotecă. Fotografii din Arhiva PICT - INP.

Drept dovadă stă faptul că Mihăești din județul Vâlcea - comunitatea tradițională genuină a Mariei Foltea - face parte din harta răspândirii cămășii cu altiță pe teritoriul României în secolele al XIX-lea și al XX-lea și din harta localităților în care se cos și se poartă cămăși cu altiță în secolul al XX-lea, așa cum reiese din dosarul multinațional înaintat către UNESCO pentru înscrierea în „Lista Reprezentativă a Elementelor de Patrimoniu Cultural Imaterial al Umanității” - „Arta cămășii cu altiță - element de identitate culturală în România și Republica Moldova” (<https://patrimoniu.ro/images/imaterial/camasa-altita/camasa-altita.pdf>). Totodată, creatoarea de port popular vâlcean Maria Foltea este inclusă în „Repertoriul meșterilor și practicilor tradiționale” - bază de date online actualizată periodic a PICT - INP, ce oferă o imagine de ansamblu asupra meșteșugarilor activi și a tehnicilor de lucru specifice acestora (<https://repertoriulmesterilor.patrimoniu.ro/>). De aceea, cu ocazia evenimentului „Întâlniri de Tezaur”, Institutul Național al Patrimoniului i-a adus Mariei Foltea un omagiu prin acordarea diplomei „pentru păstrarea și transmiterea valorilor portului tradițional vâlcean”.

Au fost alături colaboratori din comunitatea științifică și parteneri deosebiți în cunoașterea obiceiurilor populare și artei tradiționale vâlcene: Elena Stoica, etnograf și fost director al CJCPCV Vâlcea, care

a prezentat portretul de meșter al Mariei Foltea, Amalia Boari, Șef Serviciu Cercetare și Valorificare CJCPCV Vâlcea, ce a ilustrat calitățile Mariei Foltea de păstrătoare, purtătoare, creatoare și transmițătoare de elemente de patrimoniu cultural imaterial în contextul programelor de salvagardare și de promovare a patrimoniului cultural vâlcean și Bogdan Boari, maestru imagine CJCPCV Vâlcea, ce ne-a introdus prin lentila aparatului de fotografiat în universul tradițional județean.

Atenția acordată croiului și cromaticii cusăturilor cămășilor populare de mireasă ori de sărbătoare, cu sau fără altiță, expuse de Maria Foltea în cadrul „Întâlnirilor de Tezaur”, știința semnificațiilor motivelor și simbolurilor ce le ornează, funcțiile și denumirile pieselor de port popular, semnificațiile grâului și ale pâinii cuprinse în morfologia limbajului artei tradiționale și multe altele au fost subiecte ale dialogurilor dintre creatoarea de port popular și Șef Serviciu dr. Dorina Dragnea, CS II dr. Iuliana Băncescu și subsemnata. Însă mai multe detalii despre via și autentică moștenire culturală dăruită de Maria Foltea, veți afla din prezentarea video a „Întâlnirilor de Tezaur”, aflată acum în lucru și încărcată în curând pe site-ul INP, în cadrul rubricii „Arhivă digitalizată” PICT (<https://patrimoniu.ro/patrimoniu-imaterial/arhiva-digitalizata>).

Maria Foltea a răspuns publicului evenimentului alcătuit de etnologi, istorici, arhitecți, studenți, jurnaliști și colegi pasionați de arta populară. Replica urbană a fost dată Mariei Foltea de studentele și masterandele la etnologie, antropologie culturală și folclor din cadrul Facultății de Litere, Universitatea din București.

Împreună cu ele am dezbătut asupra recontextualizării acestor piese de port popular într-un mediu sociocultural citadin, recontextualizare fundamentată pe atașamentul și respectul față de identitatea culturală românească raportată la globalizare.

Prin darul poveștilor cusute cu acul pe pânză, grație smereniei vocației de învățătoare și pe baza științei creării de țesături și straie tradiționale vâlcene ale Mariei Foltea și mulțumită colegilor cercetători și promotori ai patrimoniului cultural imaterial de la CJCPCT Vâlcea prima ediție a „Întâlnirilor de Tezaur” s-a înfăptuit ca un eveniment cultural de succes. Vă mulțumim!

Dr. Anamaria Stănescu

Consilier, Patrimoniu Imaterial și Cultură Tradițională - INP